

Postgraduaat

Stysteemtheoretische psychotherapie

Het universitaire postgraduaat in de Stysteemtheoretische Psychotherapie wordt georganiseerd door de UAntwerpen in samenwerking met de Interactie-Academie.

Uitgangspunt en doelstelling

De opleiding in de Stysteemtheoretische Psychotherapie streeft een integratie na tussen een theoretische visie, de daaraan verbonden methoden en technieken, de psychotherapeutische praktijk en de persoon van de therapeut. Deze integratie weerspiegelt de complexiteit van het psychotherapeutische werk. Gedurende de gehele opleiding wordt aandacht geschonken aan theorie, aan methodetraining en aan het onderkennen en hanteren van systeeminvloeden, middels supervisie en leertherapeutische reflectie. De systeemtheoretische benadering vormt daarbij de leidraad. Dit betekent dat psychisch lijden gekaderd wordt in de relaties en contexten waarin mensen leven. De psyche wordt beschouwd als een dynamische verstrengeling tussen voelen, doen en denken, in permanente verbinding met de sociale omgeving. De diversiteit aan leef- en betekeniswerelden van mensen vormt voor systeemtheoretisch psychotherapeuten het vertrekpunt van hypothesevorming en verandering. Dit uitgangspunt vraagt van hen creativiteit en inlevingsvermogen in uiteenlopende contexten. Reflectie over de invloed van eigen ervaringen en aannames op de psychotherapeutische relatie wordt binnen dit uitgangspunt gestimuleerd.

Toelatingsvoorwaarden

Van de kandidaten wordt verwacht dat zij:

1. een universitair masterdiploma hebben in de klinische psychologie, klinische orthopedagogie of geneeskunde (optie psychiatrie);
2. werkzaam zijn en minimaal 2 jaar ervaring hebben in de sector van de (Geestelijke) Gezondheidszorg of Jeugdzorg;
3. in hun werk een psychotherapeutisch mandaat hebben voor minimaal 2 dagen in de week/ 10 cliënten en/of cliëntsystemen per week;
4. wat zij leren kunnen toepassen in een deontologisch autonoom en psychotherapeutisch kader;
5. bereid zijn werk te maken van de eigen wijze waarop zij met mensen omgaan, zowel in privé- als beroepsrelaties en bereid zijn te reflecteren op de eigen praktijk,

- achtergronden, werkcontexten en aannames en deze te delen met de andere groepsleden en de opleider;
6. wanneer gevraagd, een verklaring van directie of teamverantwoordelijke kunnen voorleggen, waaruit blijkt dat zij in hun besluit tot het volgen van een psychotherapieopleiding gesteund worden en het geleerde kunnen toepassen;
  7. in staat zijn om aanwezigheid tijdens de opleidingsdagen te garanderen.

Opleidingscurriculum

Het postgraduaat Systeemtheoretische Psychotherapie is een geïntegreerde opleiding van 71 ECTS. De opleiding start ieder academiejaar en loopt over 4 deeltijdse academiejaren. Ieder jaar omvat 20 tot 24 bijeenkomsten van een dag (6 opleidingsuren), in totaal 86 dagen (516 contacturen). De opleidingsbijeenkomsten worden wekelijks of tweewekelijks ingepland, met uitzonderingen van schoolvakanties.

Het postgraduaat wordt systematisch opgebouwd. Het eerste jaar wordt beschouwd als *basis*. In dit jaar verwerf je kennis en vaardigheden met betrekking tot de systeemtheoretische psychotherapie. Je leert de verschillende systeemtheoretische benaderingen, concepten en methoden en past deze toe in je werk met individuen, paren of gezinnen. Het tweede jaar wordt gezien als *verdieping*. In dit jaar ligt de nadruk op complexe gezinscontexten en op het evalueren van de eigen kennis, stijl en attitude in psychotherapeutische ontmoetingen. Het derde jaar is bedoeld als *specialisatie*. Je traint je in psychiatrische problematiek bij individuen, bij (ouder)paren en in gezinnen, en in het daarbij vasthouden van een systemisch perspectief en een systemische basisattitude. Het laatste jaar is het jaar van *consolidatie*, de nadruk ligt op het tonen van hoe je het geleerde toepast in de eigen praktijk bij complexe en gespecialiseerde problematiek, zoals trauma en psychosomatische klachten. Men sluit dit jaar af met een eindwerk en een bespreking daarvan.

Het postgraduaat wordt opgebouwd uit drie leeractiviteiten, namelijk: 1) theoretisch-technische vorming in de systeemtheoretische bouwstenen, 2) supervisie, en 3) leertherapeutische reflectie en zelfevaluatie. In alle systeemtheoretische bouwstenen train je je in verbale en non-verbale/creatieve methodieken om aan te sluiten en verandering te initiëren en sta je stil bij de methodische specificiteit van de setting (individu, kinderen, jongeren, paar, gezin, groep). Indicatiestellingen m.b.t. settingkeuzen en het psychotherapeutisch hanteren van settingwisselingen zijn tevens vaste onderdelen.

De drie leeractiviteiten, systeemtheoretische bouwstenen, supervisie en leertherapeutische reflectie en zelfevaluatie, komen in ieder academiejaar terug, met uitzondering van het vierde jaar. In dat laatste jaar wordt de leertherapeutische reflectie en zelfevaluatie vervangen door het eindwerk en de eindwerkbespreking. In het opleidingsprogramma worden de doelen van ieder onderdeel (systemische bouwstenen, supervisie, leertherapeutische reflectie en zelfevaluatie) afgestemd op algemene doelstellingen (basis, verdieping, specialisatie, consolidatie) en het beoogd niveau van het betreffende academiejaar.

Naast de aanwezigheid op de opleidingsbijeenkomsten wordt er van je verwacht dat je een individuele supervisierreeks volgt bij een systeemtheoretisch geschoolde en erkende

supervisor (min. 14 bijeenkomsten, waarvan 6 sessies in het tweede jaar, 4 sessies in het derde jaar en 4 sessies in het vierde jaar).

In het derde jaar sluit je ook aan bij een externe intervisiegroep van systeemtheoretisch psychotherapeuten. Deze intervisiegroepen komen 1x om de 6 weken 2 uur bijeen.

Programmaoverzicht

Eerste jaar: BASIS					
Titel	Semester	Taal	uren¹	SP²	Opleider
Systeemtheoretische bouwstenen deel 1: Benaderingen en concepten	1 ^{ste} /2 ^{de}	NL	66	8	Faes
Supervisie deel 1	2 ^{de}	NL	30	5	Reijmers, Decraemer
Leertherapeutische reflectie en zelfevaluatie deel 1	2 ^{de}	NL	30	3	Castelijns
Tweede jaar: VERDIEPING					
Titel	Semester	Taal	uren	SP	Opleider
Systeemtheoretische bouwstenen deel 2: Gezinnen en complexe problematiek	1 ^{ste} /2 ^{de}	NL	60	8	Beckers
Supervisie deel 2	2 ^{de}	NL	36	6	Reijmers, Decraemer
Leertherapeutische reflectie en zelfevaluatie deel 2	2 ^{de}	NL	30	3	Castelijns
Derde jaar: SPECIALISATIE					
Titel	Semester	Taal	uren	SP	Opleider
Systeemtheoretische bouwstenen deel 3: Individuele kwetsbaarheid in context	1 ^{ste}	NL	36	3	De Backer, Vermeire
Supervisie deel 3	1 ^{ste} /2 ^{de}	NL	34	6	Reijmers, Decraemer
Systeemtheoretische bouwstenen deel 4: Paren en gender	2 ^{de}	NL	48	6	Faes, Bongaerts, Verhofstadt
Leertherapeutische reflectie en zelfevaluatie deel 3	2 ^{de}	NL	30	3	Castelijns
Vierde jaar: CONSOLIDATIE					
Titel	Semester	Taal	uren	SP	Opleider
Systeemtheoretische bouwstenen deel 5: Trauma en context	1 ^{ste}	NL	30	3	Decraemer
Supervisie deel 4	1 ^{ste} /2 ^{de}	NL	34	6	Reijmers, Decraemer
Systeemtheoretische bouwstenen deel 6: Werken met groepen	2 ^{de}	NL	30	3	Van Reybrouck
Eindwerkbespreking: reflectie, zelfevaluatie en integratie	2 ^{de}	NL	36	8	Reijmers, Castelijns

¹ Het betreft hier contacturen, plus – zoals bij de supervisie – de externe uren in de vorm van individuele supervisie. Voorbereiding en gesuperviseerde cliëntpraktijk van 2 dagen worden hier niet bij gerekend.

² De studiepunten variëren afhankelijk van de mate van noodzakelijke voorbereiding (literatuurstudie, huiswerkopdrachten, verslagen).

Eindtermen

Aan het eind van de opleiding:

1. heb je een houding ontwikkeld waarbij je in staat bent kritisch te reflecteren op de recente vakinhoudelijke ontwikkelingen en evidence-based praktijken in het werkveld, en op basis daarvan je kennis van het systemische perspectief te actualiseren en herformuleren;
2. formuleer je werkbare systeemtheoretische hypothesen ten dienste van complexe psychotherapeutische veranderingsprocessen bij cliënten. Je stelt hypothesen bij wanneer deze niet effectief blijken;
3. breng je vanuit een systemisch perspectief en in onvoorspelbare, complexe en gespecialiseerde contexten, probleemsituaties in kaart in functie van het psychotherapeutisch proces met cliënten en maakt op basis daarvan keuzes voor het vervolgtraject;
4. heb je de vaardigheden om complexe en gespecialiseerde psychotherapeutische systeemgesprekken te initiëren, uit te voeren en af te sluiten, en dit in een diversiteit aan gesprekssettings (individueel, paar en gezin) en met respect voor de deontologische code;
5. creëer je een cultuur van feedback ten gunste van het optimaliseren van de effectiviteit van het psychotherapeutisch proces. Je stelt je psychotherapeutische doelen bij op basis van deze feedback;
6. maak je gefundeerde keuzes voor systemische methodische interventies. Je doet dit mede op basis van praktijkrelevant onderzoek;
7. zie je jezelf als onderdeel van het therapeutisch systeem, signaleer je ook de invloed van je werkcontext, positie, geschiedenis, en sociaal-culturele achtergrond op het psychotherapeutisch proces met cliënten en werk je met de effecten daarvan;
8. maak je gedurende het psychotherapeutisch proces verantwoorde evidence-based keuzes aangaande de gesprekssetting en de wisselingen daarin;
9. hanteer je een systemische basisattitude. Je bent meervoudig partijdig, je verplaatst je in verschillende mensen met verschillende standpunten en houdt rekening met belangrijke afwezigen. Je bent nieuwsgierig naar de leef- en betekeniswereld van cliënten en je uitgangspunt is dat cliënten expert zijn over hun eigen leven;
10. communiceer en rapporteer je over alle fasen en facetten van het psychotherapeutisch proces op een heldere en begrijpbare wijze aan cliënten en professionals, zowel mondeling als schriftelijk. Je respecteert hierbij de deontologische code;
11. ben je in staat om eindverantwoordelijkheid te nemen in overleg en om samenwerkingsverbanden rondom cliënten te initiëren en/of hieraan aan deel te nemen vanuit een systemisch perspectief.

Locatie

Alle opleidingsbijeenkomsten gaan door in de Interactie-Academie, van Schoonbekestraat 33, 2018 Antwerpen.

Procedure

Inschrijving

Indien je je kandidaat wil stellen voor de Opleiding Systeemtheoretische Psychotherapie schrijf je in via het digitaal inschrijfformulier dat te vinden is op de website van de Interactie-Academie. De inschrijvingskosten bedragen € 50. Gelieve dit bedrag na ontvangst factuur over te maken op rekening IBAN BE48 0001 6139 1327 van de Interactie-Academie.

De deadline voor inschrijvingen is 1 juni.

Overleggesprek

Als je voldoet aan de toelatingsvoorwaarden en de inschrijvingskosten hebt betaald, word je in mei of juni uitgenodigd voor een overleggesprek.

In dit gesprek wordt bekeken in hoeverre jouw taken, functie en werkcontext op ons opleidingsaanbod afgestemd zijn. Je motivatie en praktische mogelijkheden om deel te kunnen nemen worden eveneens besproken.

In het overleggesprek wordt aandacht besteed aan jouw verwachtingen met betrekking tot de psychotherapieopleiding en aan je ervaringen met de systeemtheoretische benadering.

Kandidatenlijst

Wanneer er geen bezwaren zijn, word je na het overleggesprek geplaatst op een kandidatenlijst. Uit de kandidaten op deze lijst wordt elk jaar een groep van minimaal 12 en maximaal 18 deelnemers samengesteld. De samenstelling gebeurt op basis van voldoende verschillen en overeenkomsten tussen de deelnemers, met betrekking tot onder andere discipline, werkcontext, geslacht, leeftijd. Een evenwichtige groepsamenstelling vormt het fundament voor intense en rijke leerervaringen.

Vier maanden voor de start van de opleiding krijg je bericht of je kunt deelnemen.

Inschrijving UAntwerpen

Pas nadat je geselecteerd bent, schrijf je in bij UAntwerpen via deze [link](#). Je krijgt dan een studentenkaart van de Universiteit Antwerpen.

De inschrijving is enkel geldig als je de opleidingskosten hebt betaald. Je krijgt daarvoor een factuur van de Interactie-Academie.

Voorprogramma

Voordat je inschrijft is het wenselijk (niet verplicht) dat je een workshop of korte cursus aan ons instituut volgt. Je maakt zo kennis met ons systeemtheoretisch gedachtegoed, de wijze van didactiek, de lesomgeving en de lesgevers. Hierdoor kan je een meer overwogen keuze tot deelname maken. Iets wat voor een engagement van 4 jaar wel belangrijk is. Op de website vind je de nodige cursussen. Je kunt vrij kiezen uit het aanbod.

Getuigschrift

Wanneer je alle delen van het opleidingscurriculum binnen de 5 jaar met succes doorlopen hebt, krijg je van de UAntwerpen een postgraduaat getuigschrift in de Systeemtheoretische Psychotherapie.

Opleiderstaf

Ellen Reijmers (hoofdopleider): klinisch psycholoog, BIG geregistreerd psychotherapeut (59048438216) met als specialisatie psychoanalytische psychotherapie en opgeleid in de systeemtheoretische psychotherapie; opleider en supervisor BVRGS (Belgische Vereniging voor Relatie- en Gezinstherapie en Systeemcounseling), supervisor en opleider en leertherapeut NVRG (Nederlandse Vereniging voor Relatie- en Gezinstherapie).

Lieve De Backer (academisch opleidingscoördinator vakgroep Psychiatrie van UAntwerpen), psychiater, systeemtheoretisch psychotherapeut. Werkzaam als beleidspsychiater in PC Multiversum afdeling transitiepsychiatrie, als psychiater en systeemtheoretisch psychotherapeut op polikliniek PC Multiversum, als zorgpsychiater Gevangenis Antwerpen, als supervisor Tejo Antwerpen. Verbonden aan CAPRI i.v.m. onderzoek, onderwijs en dienstverlening binnen het vakgebied systeemtheoretische psychotherapie en transitiepsychiatrie.

Overige leden opleiderstaf: *Willem Beckers, Birgit Bongaerts, Paul Castelijns, Kris Decraemer, Mieke Faes, Tomas Van Reybrouck* en *Sabine Vermeire*.

Gastdocent: *Prof. Lesley Verhofstadt*.